

Protocol

dalla seduta dil cussegl da vischnaunca,
venderdis, ils 13 da december 2019: allas 19.30 – 21.30
Liug: Casa da scola Segnas

Presidi: Armin Berther

Actuar: Paul Duff

Presents:

a) Cussegl	Christoph Berger
Adrian Deflorin
Mario Flepp
Rita Huonder-Tenner
Christian Loretz
Armin Manetsch
Helga Probst-Linder	Stefan Columberg
Edgar Durschei
Anna Maria Genelin
Admir Jasarevic
Giusep Lozza
Martino Sabbadini
Livio Zanetti
b) Suprastonza	Robert Cajacob
Victor Flepp
Jris Lombris	Clemens Berther
Wendelin Jacomet
c) Perstgisas:
Cussegl
Autras	neginas
Cumissiun da gestiun	
d) Hosps
Auters	Rudolf Büchi, sviluppader regional Surselva
13	

Plaid d'avertura entras il president

Prix Benevol Grischun per la fundaziun "Tür auf – mo vinavon"

La fundaziun "Tür auf – mo vinavon" ha survegniu il Prix Benevol Grischun. Il premi che vegn surdaus dalla fundaziun per lavur voluntaria. La fundaziun ecumena "Tür auf – mo vinavon" ha en emprema lingia l'intenziun da scaffir pusseivladads da s'entupar enteifer la Cadi. "Els lavurien gia dapi 28 onns e sustegnien divers projects nua ch'ei vegn s'engaschau sin basa voluntaria", aschia ils arguments dalla giuria per la surdada dal premi. La canorta d'affons Lumpazi a Mustér, la Giuventetgna Cadi, ils Camps Cadi ed igl agid da svilup a Nigeria Mbara Ozioma ein projects che vegnan susteni dalla fundaziun.

Advent

Avon strusch in'jamna ei il Sontgaclau vegnius tier nus. Grond engraziament a tut ils participonts e voluntaris che s'engaschan onn per onn da mantener quei bi usit. Hagies denton adatg! La cultura che nus havein a Mustér ei la nossa e buca quella dalla tiara dalla cucagna. Igl ei pia impurtont da mantener e buc da destruir tala. Igl exempel dil Sontgaclau da Mustér duei esser in avis. Lein sperar ch'ins sappi aunc salvar quella caussa e che nossa giuventetgna perduni correcturas sfurzadas.

Da menziunar eis ei era igl engaschi da biaras vischinas e biars vischins, seigi quei indigens ni secundars e dallas fatschentas per l'embellaziun dil vitg duront il temps d'advent e sur las fiastas. Igl ei ina plivaleta che scaulda il cor duront quels dis freids e stgirs a nos hosps da vacanzas denton era a mintgin da nus. Cordial Dieus paghi.

Onn presidial

Miu onn presidial ei pli u meins vargaus. Dasperas eis ei gest aschia sco sch'el havess grad pér da cuort entschiet. Igl ei stau in interessant onn cun otg sedutas da cussegl ed in'extra muros. Jeu sun engrazieivels ch'jeu haiel astgau presidiar e representar la vischnaunca. Deplorablamein eis ei denton aschia che la muntada da quei post va intec en emblidanza tscheu ni leu – tonaton, ei drova quei uffeci ed enzatgi che stat cun perschasiun davontier e fa il pusseivel.

Cun quella caschun engraziel grondamein a mintga cussegliera e mintga cusseglier per lur engaschi, naturalmein alla suprastanza communal ed all'administraziun communal per la buna collaboraziun e per la biala decoraziun seigi tala da questa sera ni era dad autras sedutas. Als actuars per la redacziun dils protocols ed a tut quels che han gidau cun in ni l'auter survetsch ni cussegl.

Lu lessel buc tralaschar d'engraziar al vicepresident Mario Flepp ed al biro da cussegl per la fetg emperneivla collaboraziun. Alla fin engraziel jeu da cor a mia famiglia pigl agid, pil sustegn e per la capientscha duront quei impurtont onn presidial.

Avon ch'entscheiver la seduta giavischel jeu gia ussa a Vus tuts in bi temps d'advent, benedidas fiastas da Nadal ed ina buna finiziun digl onn 2019. Pil 2020 giavischel a nus tuts mo dil bien.

Informaziuns:

Mortoris:

Maria Casanova-Jacomet, naschida ils 12-05-1931, morta ils 4-12-2019

Albin Wäger-Ryffel, naschius ils 10-12-1948, morts ils 9-12-2019

Naschientscha:

Noelia Flepp, naschida ils 26-11-2019, feglia da Flurina Albin e Pascal Flepp

Tractandas:

1. Protocol 23-2017/2020
2. Infrastructura relevanta per la regiun: Informaziun entras il sviluppper regional Surselva, Rudolf Büchi.
3. Agenda 2020
4. Ura da damondas (conform ad art. 44 dil regulativ da fatschentas)
5. Elecziuns:
 - 5.1. Dil president ni dalla presidenta dil cussegl da vischnaunca per 2020.
 - 5.2. Dil vicepresidente ni dalla vicepresidente dil cussegl da vischnaunca per 2020.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Armin Berther

Paul Duff

Cussegl da vischnaunca 2017/2020
Protocol no. 24-2017/2020
Seduta dils 13 da december 2019

1. Protocol

Protocol nr. 23-2017/2020

Il protocol ei vegnius tarmess tier per posiziun. Enteifer ils tschun dis fixai ei vegniu inoltrau entginas objecziuns ch'ei vegnidas midadas.

Decisiun:

Il protocol vegn approbaus senza cuntervuschs.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Armin Berther

Paul Duff

2. Infrastructura relevanta per la regiun: Informaziun entras il svilupader regional Surselva, Rudolf Büchi

Presentaziun:

Rudolf Büchi presenta cun folias sin la tenda la nova strategia dil cantun Grischun per il sustegn da svilup economic ella regiun. El focus tschenta el surtut la sparta turissem. Concret vegn era dilucidau la rolla dil Center da sport e cultura da Mustér e differenziau denter il basegns da sanaziun digl existent e l'engrondaziun cun novas purschidas. Per motivs che tals stabiliments (CSC, bogn cuvretg) san buca vegnir menai cun rendita, ston ins sedumandar tgi che manischescha il menaschi, fuss eventualmein ina societad che fa quei sur plirs indrezs dalla regiun ora la dretga instituziun? Restan ils stabiliments en possess dil maun public e quel fa las amortisaziuns regularas ed il manteniment dils baghetgs? Talas damondas ston vegnir dilucidadas ordavon e las instanzas ston prender decisiuns e quei en favur dalla causa e buca cul focus sin situaziuns personalas.

La presentaziun stat a disposiziun alla vischnaunca ch'aschunta quella al protocol.

Discussiun:

Cussegl:

Co succeda l'informaziun da quella strategia ella publicitad?

Rudolf Büchi:

La giunta dalla Regiun (Regionalausschuss), ch'ei concepida da tschun presidents communal, ei vegnida informada e vegn ad informar vinavon pli vast e discutir cun la populaziun. Sco εμπrem vegn informau a caschun dalla conferenza dils presidents communal.

Cussegl:

Ils projects d'investiziun ein oz da finanziar da mintga vischnaunca leu nua che quels ein situai. Tgei schabegia sche autras vischnauncas refusan da collaborar? Sa il cantun far squetsch a quellas? Quellas stuessen haver ina plivaleta sco attracziun.

Rudolf Büchi:

Ei vala vinavon l'autonomia communal. In mied ei bein la pretensiun ch'ei dat buca sustegn senza l'impurtonza e part regionala d'ina investiziun. Pia negin sustegn per projects singulars. La strategia ei ligionta per las vischnauncas. Ei dat negina decisiun da votaziun persuerter ni encunter. Ei vegn bein fatg in questunari electronic sco per exempel a Tschierschen.

Suprastonza:

Gerau Clemens Berther:

Informaziun CSC: Il project dil Center da sport e cultura ei semtgau excepui la finanziaziun. La cumissiun ei vid las preparativas per recaltgar las finanzas, per definir la situaziun da menar il menaschi. Tut quei dat gronda lavur. Tochen la votaziun drova ei pazienza. La vischnaunca da Mustér vul collaborar cun autras vischnauncas dalla regiun. Ussa stuein era nus encurir partenaris.

Cussegl da vischnaunca 2017/2020
Protocol no. 24-2017/2020
Seduta dils 13 da december 2019

3. Agenda 2020

L'agenda per igl onn proxim vegn aschuntada a quest protocol.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Armin Berther

Paul Duff

4. Ura da damondas (conform ad art. 44 dil regulativ da fatschentas)

Cussegl:

Cusseglia Adrian Deflorin

Ils 30 da november 2019 hai saviu leger ella Súdostschweiz che Samih Sawiris demuossa simpatia per l'idea dalla Porta Alpina. Deputau René Epp ha surdau alla sessiun dil december per mauns dalla regenza in'incumbensa da repreneur las contractivas pertuccont la realisaziun dalla Porta Alpina e d'interpreter tut il pusseivel da possibilitar la realisaziun da quei project. Quella ordra han 86 ulteriur(a)s deputai e deputadas suttascret.

Tgei ponderaziuns ha la vischnaunca da Mustér fatg per sustener deputau René Epp e sia incumbensa?

Suprastanza:

President Robert Cajacob:

La vischnaunca da Mustér ha entochen ussa buca fatg ponderaziuns co sustener l'activitad da deputau René Epp. Bein han ins saviu leger, udiu e viu ord las medias che Samih Sawiris vegli vegnir activs en caussa Porta Alpina. Quei ei segir da beneventar e fuss legreivel sche quei project savess vegnir realisaus sin ina moda ni l'otra. Denton ha ier sera la televisiun romontscha ed oz las medias da print relativau empau la finamira da Samih Sawiris. Tenor quella informaziun seigi il meini da Sawiris buca da realisar la staziun dil tren. Vul el sulet saver far diever digl ascensur, ei quei ina caussa turistica interna cun la vischnaunca da Tujetsch sco quei che nus sedein giu cun il project d'ina punt pendentia viers Mumpé Medel. Fuss ei denton aschia che la staziun dil tren, cun la pusseivladad ch'il tren teness leu per schar sortir ed entrar passaschiers fuss la finamira, vesess quei ora auter. Denton, il mument vesel jeu aunc buca che nus stuein vegnir activs en caussa, tenin denton segir la caussa en egl.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Armin Berther

Paul Duff

5. Elecziuns:

5.1. Elecziun dil president ni dalla presidenta dil cussegl da vischnaunca per 2020

Cussegl:

Armin Berther, president dil cussegl propona Mario Flepp, actual vicepresident dil cussegl, sco president dil cussegl da vischnaunca pigl onn 2020.

Mario Flepp ei maridaus, bab da dus affons e tat da sis biadis. El habitescha cun sia dunna Lucrezia a Carcarola ed ei pensiunaus dapi il schaner 2018. En sia veta da lavur ha el giu biaras incumbensas tier fatschentas pintgas e grondas, da lunsch e da maneivel. Tier la DISTEC AG a Mustér ha el ils davos tschun onns menau gronds projects e staus engaschus ella meinagestion extendida "erweiterte Geschäftsleitung".

El cussegl da vischnaunca ei Mario vegnius eligius igl atun 2016. El ei fetg engaschus e commember da pliras cumissiuns (planisaziun locala, fundaziun PUNTREIS, revisiun statuts pumpiers Sursassiala). Mario ha la motivaziun ed era il temps sco pensiunau da s'engaschar plein forza per la vischnaunca. Jeu sun perschuidius ch'el ademplescha ils criteris per quei post.

Tenor art. 11 alinea 4 dil regulativ da fatschentas succeda l'elecziun dil president e dil vicepresident entras scrutini.

Decisiun:

Il cussegl elegia cun 14 vuschs ed 1 abstenziun Mario Flepp sco president dil cussegl da vischnaunca pigl onn 2020.

Plaid da Mario Flepp sco niev eligi president dil cussegl da vischnaunca

Cun grond plascher ed ina certa luschezia acceptel l'elecziun da mia persuna sco president dil cussegl da vischnaunca pigl onn 2020. Jeu sesprovel d'ademplir il pensum tenor meglier saver e puder e selegrel sin quella nova sfida. Jeu vegnel a s'engaschar cumpleinamein per il beinstar da nossa vischnaunca e per vossa cuntentientscha.

Avon ferm treis onns sundel jeu vegnius dumandaus dalla concusseglia Rita, sch'jeu stessi a disposiziun sco candidat pil cussegl da vischnaunca. Jeu haiel giavischau d'astgar ponderar en tutta ruasseivladad giudlunder. Ei ha buca cuzzau 24 uras, che Rita ha puspei telefonau e dumandau suenter mia decisiun. Sto esser che la Rita ha giu in bien nas quei di e ferdau mes bulius ch'jeu havevel gest cuschinau per mias visetas dalla feglia e sia famiglia. Pertgei nus eran gest vid la tscheina ch'il telefon scalina. Per ch'jeu sappi ton pli spert magliar vinavon ils bulius frestgs, haiel jeu dabot dau suatientscha alla damonda da Rita. Denton il di suenter haiel lu dumandau memez, daco has ti fatg quei pass e dau tier?

La risposta haiel retschert cun l'entschatta dalla perioda d'uffeci. Cun seluvrar en ella materia politica, studegiar ils documents ed ils messadis, menar discussiuns in cun l'auter haiel jeu survegniu il plascher vid la lavur sco cusseglier. Jeu haiel saviu constatar, ch'era mia persuna sa purtar en enzatgei e cheutras s'engaschar per il beinstar da nossa societad ed il prosperar da nossa vischnaunca - quei tenor miu meini -. Sper la lavur sco cusseglier haiel jeu era giu la caschun da prender part en ina ni l'autra cumissiun, nua ch'ei va per anflar bunas sligiazions en differentas spartas. Cun quei ch'jeu enquerel pli bugen sligiazions che problems, saveis vus segir metter avon ch'jeu exequeschel bugen e cun plascher las differentas lavurs en quei post sco cusseglier ni commember da cumissiun.

Oz astgel jeu dir, era sch'jeu sun entraus empau tard el cussegl - mirau da mia vegliadetgna anora – ha il cussegl enrihiu miu horizont ed jeu stundel buc minuta mal da haver fatg quei pass avon treis onns.

Uss sedumandeis vus segir, daco ei Mario entraus aschi profund en quella materia? L'auter onn statten puspei novas elecziuns avon porta e miu giavisch eis ei cun quellas informaziuns d'animar tuttas convischinas e convischins da sedecider per quei pass e da star a disposiziun per la politica communal. Igl ei mai memia baul, mobein era buca memia tard per in tal pass, pertgei avon nus stattan biaras ed hanadas sfidas.

En nossa vischnaunca regia pil mument ina gronda activitad grazia allas personas curaschusas d'ordeifer cul potenzial, desideri e la perschuasziun d'investar bialas summas a Mustér. Ellas vesan il potenzial e las schanzas da nossa regiun muntagnarda. Mobein gest nus astgein buca sepusar anavos e tertgar ch'ei mondi tut da sez. Na, era nus stuein prender enqual causa enta maun. En emprema lingia patratgel jeu cheu vid il Center da sport e cultura ch'ei vegnius els onns. Nus astgein buc negligir ina sanaziun dil center. Quella sto vegnir fatga e clar ch'ella vegn a custar entgins daners. Il center drova quei "Facelifting" per restar vinavon attractivs pils consuments e visitaders d'ozildi. Differentas caussas fan patertgar mei. Per quella tematica stossel jeu arver il horizont sur nossa vischnaunca ora.

Muort ch'jeu haiel neginas sligiazziuns persunter, fetschel jeu quei en fuorma da damondas criticas. En mia veta professiunala haiel empriu, ch'ins vegn tier megliers resultats cun tschentat damondas, aschinumnadas "W-Fragen" sco; "wer, wie, was, warum"? Pertgei drova ei dus investiders d'ordeifer che ston far gronds sforz per ch'ina colligiazziun dad Andermatt, Sedrun e Mustér ei in summa pusseivla?

A caschun dalla conferenza dils presidents communalas dalla Cadi e Rueun ensemen cun la regenza Grischuna eis ei vegniu decidiu da metter en pei duas gruppas da lavur intercommunalas

- project turistics (infrastructura etc.)
- project futur dalla scola media/superiura
- Daco han quellas gruppas buca saviu vegnir constituidas, han fatg dil tuttafatg naufragi. Strusch ina vischnaunca ha demussau igl interess da prender part e da collaborar en quellas duas gruppas numnadas?
- La regenza Grischuna ha rendiu attent, ch'els han mo la pusseivladad da sustener finanziamein projects d'impurtonza regiunala – "Systemrelevant" – Nua schai propi la problematica che nus essan buc el stan da collaborar in cun l'auter ed in per l'auter?

Jeu supplischeschel e cussegliel vus da consultar e leger atras il protocol dalla suranumnada conferenza respectiv s'entupada da discussiun en claustra e da ponderar atras il fatg.

- Scola superiura:
Va ei cun nus aschi bein, che nus savein selubir d'haver in scolast secundar per classas cun 6 - 8 scolars. Gie, ins va perfin aschi lunsch ch'ins cusseglia a scolars da far la scola secundara en vischnaunca e pér suenter entrar en la scola claustrala. Ei quei veramein il dretg pass? Ni fuss ei cheu buc uras da patertgar auter?
- Ei vegn adina puspei menziunau ch'ins lavuri gia ensemen. Lu mia damonda, daco ha strusch ina vischnaunca dalla Cadi priu posiziun tier la damonda tschentada dalla vischnaunca da Medel? Ils responsabels communalas levan schar elaborar AlpEnForCe in studi per anflar ina sligiazziun davart "la dismessa da pastg e cagliom"? (Il credit era cheu relativ mudests).
- Fusiuns da vischnauncas:
Daco muossan ins gnanc la promptadad da silmeins seser ensemen e d'analisar nua ch'ils problems sesanflan e sco tals savessan vegnir sligiai?
Mustér ei e duei restar in subcenter dalla Cadi. Tgei fagein ni havein nus fatg falliu, ch'igl ei buca pusseivel da collaborar pli stretg?
- Ei nossa scuidonza e nies egoissem aschi gronds, che nus pudein buca cuir in a l'auter enzatgei?

- Cu essan nus prompts da sesarver e da mirar pli lunsch egl avegnir? Ni spitgein nus pli bugen vinavon e mirein tier sco tut va a Glion ni schizun a Cuera.
- Cun auters plaids, cu pomai sedestadein nus ord la sien?

Cheu haiel reflectau mo entgins puncts da biars che savessen vegnir mess en damonda. Sche nus spitgein vinavon e memia ditg lu ei la schanza da recaltgar enzatgei per nosa entira regiun sparida.

In proverbi di "ensem en essan nus ferm", lein porscher maun in a l'auter e dar tutta breigia che nosa vischnaunca e regiun hagi in bien e prospereivel avegnir.

Lein prender cun curascha las sfidas enta maun, per tut quei che spetga sin nus. Lein buca mo mirar a cuorta vosta, mobein a liunga, per che nos vegnentsuenter hagian era plascher da viver en nosa vischnaunca ni regiun.

Pigl onn proxim giavischel che nus tuts fetschien il meglier pusseivel per il bein prosperar da nosa vischnaunca - cheu patratgel en special vid ils gremis politics-. Che nus hagian il respect dueivel in visavi l'auter e d'acceptar ils auters meinis, da menar discussiuns fritgeivlas e senz'emoziuns per cheutras anflar bunas sliigiaziuns pil futur. Lein esser loschs che nus astgein representar nosa vischnaunca.

Bugen prendel jeu la pusseivladad d'engraziar al president partent, Armin Berther, per sia grondiusa prestaziun e lavur ch'el ha fatg duront igl onn prest vargau. El ha adina giu in'ureglia aviarta per damondas e meinis. Igl ei stau in emperneivel luvrar cun el. Jeu engraziel era als ulteriurs commembers dil biro dil cussegl: Helga Probst e Adrian Deflorin per la fetg buna ed emperneivla collaboraziun duront igl onn. Sco davos denton buc meis impurtont va miu cordial engraziament a tuttas concusseglieras ed a tuts concusseglers, all'entira suprastanza communal per la buna ed emperneivla collaboraziun e lavur prestada.

Jeu giavischel a vus tuts, a vossas famiglias ed a tut ils convischins da nosa vischnaunca bialas e graziusas fiastas da Nadal e pigl onn 2020 tut il bien.

Mario Flepp

5.2. Elecziun dil vicepresidente ni dalla vicepresidente dil cussegl da vischnaunca pigl onn 2020.

Cussegl:

Cusseglia Livio Zanetti propona cusseglier Giusep Lozza sco vicepresidente dil cussegl da vischnaunca pigl onn 2020.

Concusseglier Giusep Lozza ei sedeclaus prompts da surprender quei uffeci. El representa, ord mia vosta, la nova e giuvna generaziun d'interprenidiers dalla vischnaunca Mustér.

El ei carschius si a Mustér, ha frequentau la scola a Mustér ed ha gia baul en sia veta saviu far empremas experientschas ell'interpresa familiara. Ell'atgna mazlaria ei concusseglia Giusep Lozza il menader da producziun. Planisaziun e visiun pretendan dad el in bien maun. En siu temps liber eis el bugen sin via cun siu quad ni ch'ins anfla el tier siu hobi il sfunsar. Medemamein siu engaschi pil beinstar da nosa vischnaunca ei per el da gronda impurtonza. El ei ina dallas 87 persunas dil corp da Pumpiers Sursassiala che stattan 24 uras e duront 365 dis a disposiziun per la segirtad publica. Aschia sa ei bein esser, ch'ins vesa el duront uras nocturnas tier in seracass e paucas uras pli tard vid la producziun da ligiongias.

Jeu sun perschuadius che concusseglia Giusep Lozza vegn ad ademplir igl uffeci da vicepresidente cun grond engaschi. Jeu supplicheschel da sustener sia candidatura.

Decisiun:

Il cussegl elegia cun 14 vuschs ed 1 abstenziun Giusep Lozza sco vicepresidente dil cussegl da vischnaunca pigl onn 2020.

Cusseglie Giusep Lozza accepta l'elecziun.

Cussegl:

Damai che cusseglier Giusep Lozza ei suppleant da dumbrauschs vegn quei post entras sia elecziun vacants. A caschun dalla proxima seduta dil cussegl vegn quei post puspei occupaus cun in concusseglie ni ina concussegliera.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Armin Berther

Paul Duff

Orientaziuns:**Suprastonza:**

President communal Robert Cajacob:

En la cumissiun davart sclarir ina reducziun dil pei da taglia vegnan suandontas personas eligidas:

- Flavio Murer (previus sco president dalla cumissiun)
- Adrian Deflorin, cusseglier
- Edgar Durschei, cusseglier
- Livio Zanetti, cusseglier
- Beat Hosang, cumissiun da gestiun
- Jris Lombris, geraua
- Robert Cajacob, president communal

Fin dalla seduta allas 21.30.

Cussegl da vischnaunca 2017/2020

Agenda 2020

1. **venderdis, ils 31 da schaner 2020**
2. **venderdis, ils 28 da fevrer 2020** (*vacanzas da scola*)
3. **venderdis, ils 27 da mars 2020**
4. **venderdis, ils 17 d'avrel 2020**
Quen 2019
5. **venderdis, ils 5 da zercladur 2020**
Program d'actividad e plan da finanzas
6. **venderdis, ils 21 d'uost 2020**
Seduta extra muros
7. **venderdis, ils 11 da settember 2020**
8. **venderdis, ils 2 d'october 2020**
9. **venderdis, ils 13 da november 2020**
Preventiv 2021
10. **venderdis, ils 11 da december 2020**
Seduta finala

Resalvau restan eventualas sedutas extraordinarias per fatschentas urgentas.

Las sedutas han liug en casa communal ed entscheivan per regla allas 20¹⁵.

Priu enconuschientscha dil cussegl da vischnaunca en sia seduta dils 13 da december 2019.

Disentis/Mustér, ils 16 da december 2019

Q:\011 Legislaziun\Cussegl da vischnaunca\Agenda 2020.docx